

Investing in bereikbaarheid nodig voor meer werk en woningen op Voorne-Putten

Op Voorne-Putten liggen kansen voor 10.000 nieuwe woningen en 2.000 banen in de Zuidelijke Randstad. De slechte bereikbaarheid van het eiland remt deze ontwikkelingen. Zo kampen de Botlekbrug en Spijkenisserbrug vaak met storingen, ongelukken of staan open, terwijl ze belangrijkste routes van en naar Nissewaard zijn. De bereikbaarheidsproblemen die hierdoor ontstaan belemmeren verdere ontwikkeling van bedrijvigheid en woningbouw. Juist in dit deel van de Randstad is hier grote behoefte aan. Ook kunnen de bereikbaarheidsproblemen negatieve effecten op de Haven van Rotterdam hebben. Voorne-Putten is immers hofleverancier van werknemers voor de haven.

Bereikbaarheidsproblemen nemen toe

De afgelopen jaren stond de bereikbaarheid van Voorne-Putten, en daarmee ook deels de bereikbaarheid van de haven Rotterdam, al sterk onder druk door congestie. Verwacht wordt dat de drukte op de waterverkeersroute, waar de Spijkenisserbrug onderdeel van uitmaakt, na de Covid-19 pandemie alleen maar verder toeneemt. De regio staat ondanks het toegenomen thuiswerken nu alweer regelmatig vast in de file. Dit betekent dat de ruim 150.000 inwoners van Voorne-Putten straks te maken krijgen met nog meer vertragingen. Ook is hun veiligheid in het geding: de aanrijtijden van veiligheidsdiensten zijn niet gegarandeerd. In de huidige situatie staan deze al onder druk.

De structurele congestie staat de woningbouwopgave, bedrijvigheid en banen in de weg. Doordat inwoners vaak in de file staan, is het voor bedrijven minder aantrekkelijk om zich hier te vestigen. Er is relatief weinig werkgelegenheid op Voorne-Putten. Dit leidt tot meer woon-werk verkeersbewegingen van en naar het eiland, en van en naar de haven van Rotterdam. Er ontstaan extra files. Deze negatieve spiraal moet doorbroken worden.

Kansen voor werk en woningen

Er liggen grote kansen voor het bouwen van meer woningen en werkgelegenheid in dit deel van de Randstad. Er zijn al plannen om bijna 10.000 woningen te bouwen. Dit is een substantiële bijdrage aan de nationale woningbouwopgave. Het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) becijferde dat er zelfs 83.000 woningen gerealiseerd zouden kunnen worden in het gebied. Ongeacht of hier een politieke wens voor is, geldt voor elk denkbaar aantal woningen dat zonder ingrijpen in de bereikbaarheidsproblematiek nieuwe ontwikkelingen niet mogelijk zijn.

Een belangrijke voorwaarde voor alle plannen is dat in de bereikbaarheid van Voorne-Putten moet worden geïnvesteerd. Dit geldt ook voor de vestiging van nieuwe bedrijven. Hiervoor zijn goede logistieke verbindingen een absolute noodzaak.

Samenwerking in de regio

De regio spant zich daarom in voor het verbeteren van de bereikbaarheid. In opdracht van de gemeenten Brielle, Hellevoetsluis, Nissewaard, Westvoorne, Metropoolregio Rotterdam-Den Haag, Provincie Zuid-Holland, Ministerie I&W en het Havenbedrijf Rotterdam heeft Royal Haskoning B.V. onderzoek gedaan om de bereikbaarheid en robuustheid van Voorne-Putten en de Haven van Rotterdam te verbeteren. Door de grootte van de totale bereikbaarheidsopgave zijn ook middelen nodig uit het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT). Het is nu essentieel dat de volgende stap gezet wordt en de minister in het BO MIRT van dit najaar een Startbeslissing neemt. Hiermee wordt de volgende fase gestart om de bereikbaarheid en robuustheid te verbeteren.

Concrete afspraken en investeringen: maatregelenpakket

Het Rijk erkent de problematiek. Samen met de regio worden maatregelen onderzocht om de bereikbaarheid te verbeteren. De resultaten hiervan zijn besproken in het BO MIRT van het najaar van 2020. Deze gesprekken zijn in 2021 voortgezet. De combinatie van maatregelen uit het zogeheten Maatregelenpakket Bereikbaarheid Voorne-Putten en haven Rotterdam (voorheen: “pakket A5”) blijkt de beste keuze. De totale kosten van het pakket worden geraamd op € 100 - 150 miljoen. Deze maatregelen hebben het grootste oplossend vermogen tegen relatief beperkte kosten. Ze scoren ook het beste op verschillende criteria: reistijd, bereikbaarheid van banen, terugslag op de A15 (en daarmee naar de Haven van Rotterdam), doorstroming, verkeersafwisseling, robuustheid netwerk, verkeersveiligheid, duurzaamheid, kosten en verhouding kosten-baten.

Met deze investeringen wordt een groot deel van de bereikbaarheidsproblematiek opgelost, met name aan de westkant van het eiland. Voor het oostelijk deel zorgt het maatregelenpakket wel voor doorstroming, maar de kwetsbaarheid van het systeem blijft. Om ook de robuustheid van het netwerk op Voorne-Putten te verbeteren is een nieuwe oeververbinding noodzakelijk.

Achtergrond: gevolgen slechte bereikbaarheid

Als beide bruggen zijn uitgeschakeld is het eiland afgesloten van de buitenwereld. Dit is niet alleen vervelend voor inwoners die wekelijks urenlang in de file staan. Het is potentieel levensgevaarlijk. Hulpdiensten kunnen in zo'n situatie locaties niet of niet snel genoeg bereiken. De aanrijtijden van hulpdiensten op het eiland staan al zwaar onder druk: in 16,10% van de gevallen komen hulpdiensten aan ná de wettelijke norm van 15 minuten, en in 9,7% pas na 17 minuten. Het landelijke gemiddelde was in 2017 7,3% (Ambulancezorg Nederland, 2018c).

Daarnaast zijn er veel storingen aan de bruggen. In de afgelopen 5 jaar heeft de Botlekbrug te maken gehad met maar liefst 176 storingen en de Spijkenisserbrug met 94 storingen. Deze teller loopt alsmaar op. De bruggen zijn wekelijks zo'n 130 keer open. Meer dan een derde van deze openingen is tijdens de ochtend- en avondspits.

Potentiële bijdrage aan nationale opgaven

De inwoners van de regio leveren een grote bijdrage aan de in totaal 60.000 arbeidsplaatsen in de Haven van Rotterdam. Het aantal arbeidsplaatsen op het eiland zelf is echter laag: één arbeidsplaats per 3,5 inwoners (gemiddeld: 1 op 2). Circa 30% van de beroepsbevolking van Voorne-Putten met een baan buiten het eiland werkt in de Rotterdamse haven, 30% in de rest van Rotterdam en grofweg 20% in de rest van de Metropoolregio.

Bedrijven zijn minder snel geneigd zich in de regio te vestigen door de bereikbaarheids-problematiek. Dit heeft een negatief effect heeft op de werkgelegenheid en het economisch potentieel. Ook zijn er geen mogelijkheden om hoger onderwijs te volgen, maar de bereikbaarheid naar andere onderwijsinstellingen is problematisch. Het resultaat hiervan is dat jongeren de regio verlaten en daarmee verdwijnt ook human capital.

Bij verbetering van het vestigingsklimaat voor ondernemingen heeft de regio een potentie van 7.000 extra banen¹. Hoe meer werkgelegenheid wordt ontwikkeld op het eiland, hoe minder reisbewegingen er nodig zijn van en naar het eiland. Dit heeft niet alleen een positief effect op de structurele congestie, maar ook op het milieu en de leefomgeving.

¹ Dit getal is gebaseerd op de huidige ambitie van de groei van arbeidsplaatsen plus de toename van arbeidsplaatsen o.b.v. de realisatie van 10.000 nieuwbouwwoningen.